МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
УО «Белорусский государственный экономический университет»

МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Материалы научно-практической конференции

Пинск, 21–22 февраля 2006 года

Минск 2006

УДК 332.02.2(476)
ББК 65.9(4Бе)
М55

Редакционная коллегия:

кандидат экономических наук, доцент *Л.Ф. Киндрук*
кандидат экономических наук, доцент *В.С. Филипенко*
кандидат экономических наук, доцент *В.М. Мальцевич*
кандидат экономических наук, доцент *С.В. Сплошнов*
кандидат сельскохозяйственных наук *Т.Б. Рошка*
кандидат физико-математических наук, доцент *В.В. Митянок*
кандидат педагогических наук, доцент *Г.Ф. Вечорко*

Утверждено Редакционно-издательским советом университета

М55 **Механизм** формирования социально-экономического развития регионов Республики Беларусь в условиях перехода к рыночной экономике [Текст] : материалы науч.-практ. конф. (Пинск, 21–22 февр. 2006 г.). – Мн. : БГЭУ, 2006. – 145 с.

ISBN 985-484-339-4.

УДК 332.012.2(476)
ББК 65.9(4Бе)

ISBN 985-484-339-4

© УО «Белорусский государственный экономический университет», 2006

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА МІЖВАЕННАЙ ПОЛЬШЧЫ

С.А. Фядзечка
Філіял УА «Беларускі дзяржаўны эканамічны універсітэт» у г. Пінску

Пасля Першай сусветнай вайны польская нацыя здолела стварыць і замацаваць уласную дзяржаву, прычым кіраўніцтва адноўленай Рэчы Паспалітай не пажадала абмежавацца этнічнымі польскімі тэрыторыямі. Лідэры і значная частка грамадства новай Польшчы, якія знаходзіліся пад моцным уплывам

уласных гістарычна-палітычных міфаў, імкнуліся далучыць беларускія землі да сваёй дзяржавы і паланізаваць беларусаў. Для нас важна зразумець, што было прычынай узнікнення такіх захопніцкіх амбіцый у свядомасці не толькі польскай эліты, але і амаль усёй нацыі. Польская нацыянальная палітыка павінна была прадэманстраваць такія акалічнасці грамадска-палітычнага жыцця, якія больш характэрны для мадэрнізаванай улады рэспубліканскага тыпу. Несумненна, гэта было новай з'явай як для палякаў, так і для беларусаў.

Тыя акалічнасці палітычнага жыцця, якія наспаткалі беларуска-польскія адносіны ў міжваенны час, яскрава дэманструюць не толькі сутнасць польскай нацыянальнай палітыкі, але і сутнасць становішча беларускага народа пасля такіх складаных падзей, як сусветны аграрны крызіс, працэс мадэрнізацыі Расійскай імперыі ў час Мікалая II, Першая сусветная і грамядзянская войны. Было б памылкай ускладаць на польскі бок усе абвінавачанні ў цяжкім становішчы беларускага насельніцтва. Безумоўна, што вышэй названыя фактары адыгралі ў беларуска-польскіх адносінах вельмі актыўную роль.

У міжнародным праве актыўна распрацавана праблема «меншасці». Так, С. Томушат лічыць, што нацыянальныя меншасці – «гэта групы, якія да такога ўзроўня разумеюць сваё адрозенне ад іншых, што спрабуюць самі распараджацца сваім лёсам, хаця б часткова». Д. Турк і Т. Вейтэр пад нацыянальнай меншасцю разумеюць «групу людзей, належачых да якой-небудзь нацыі, валодаючай сваёй дзяржавай, але жывучых у іншай, часцей за ўсё, памежнай дзяржаве». Словазлучэнне «нацыянальная меншасць», па думцы савецкага вучонага С. Брука, у большасці выпадкаў абазначае групы, адарваныя ад асноўнай масы больш ці менш крупных народаў, да якіх яны належаць. Большасць даследчыкаў у якасці вызначальных прыкмет прапаноўваюць пэўныя крытэрыі меншасці. Асноўным з такіх крытэрыяў з'яўляецца колькасны. Каб група была прызнана меншасцю, яна павінна быць менш па колькасці за астатнюю частку насельніцтва. Такая думка выцякае з этымалогіі слова «меншасць». Аднак трэба звярнуць увагу, што колькасная меншасць можа дамінаваць у пэўных рэгіёнах, і такім чынам перад намі паўстаюць ужо два тыпы меншасці II Рэчы Паспалітай. З аднаго боку, гэта немцы і яўрэі, якія пераважна раўнамерна расселены па тэрыторыі дзяржавы; з другога боку – украінцы, беларусы і літоўцы, якія займаюць пэўныя тэрыторыі на Ўсходзе. У апошнім выпадку адным са спосабаў вырашэння нацыянальнага пытання будзе суіснаванне. Аднак для шматнацыянальных дзяржаў характэрна вырашэнне пэўных пытанняў унутранай палітыкі з дапамогай большасці галасоў, а гэта не заўсёды гарантуе правы меншасцей.

Якаснай прыкметай меншасці, якая адрознівае яе ад большасці насельніцтва ў дзяржаве, з'яўляецца валоданне ўстойлівымі этнічнымі, рэлігійнымі і моўнымі характарыстыкамі. У большасці дакументаў міжнароднага права словы «этнічныя», «рэлігійныя», «моўныя» меншасці заўсёды ўжываюцца разам і без якіх-небудзь адрозненняў. Апошнім крытэрыем адзначэння меншасці з'яўляецца «праяўленне пачуцця салідарнасці ў мэтах захавання сваёй культуры, традыцый, рэлігіі і мовы». Нацыянальная самасвядомасць, асабліва калі няма перашкод для яе выражэння, з'яўляецца найбольш важнай этнічнай прыкметай.

Дзяржавы не павінны ўздзейнічаць на суб'ектыўнасць насельніцтва. Меншасць павінна быць самабытнай, жадаць і імкнуцца захаваць такую самабытнасць.

Такім чынам меншасць – гэта група грамадзян дзяржавы, колькасна меншая асноўнай часткі насельніцтва і займаючая недамінуючае становішча, якая валодае ўстойлівымі этнічнымі, моўнымі, рэлігійнымі і культурнымі характарыстыкамі і жадае захаваць сваю самабытнасць.

Стварэнне ва ўмовах Усходней Еўропы новых дзяржаў на «абломках імперый» прывяло ў міжваенны час да ўзнікнення палітычных рэжымаў са значным нацыяналістычным і аўтарытарным характарам. У вялікай колькасці даследаванняў гэты перыяд лічыцца этапам пранікнення нацыяналізму ва ўнутраную палітыку, калі маладыя палітычныя рэжымы вымушаны былі фарміраваць дзяржавы незалежна ад этнічнага складу насельніцтва (асабліва гэта тычыцца Польшчы).

Сінтэз польскай эканамічнай палітыкі ў дачыненні да Заходняй Беларусі патрэбна было б разглядаць не толькі праз прызму нацыянальнай асімілядыйнай і каланізатарскай палітыкі, але і праз наяўныя эканамічныя патрэбы Польшчы ва ўмовах будаўніцтва новай дзяржавы і сусветнага эканамічнага крызісу 1929–1932 гг. Польскую нацыянальную палітыку можна падзяляць на перыяды не толькі па такой прыкмеце, як форма дзяржаўнага кіравання ў міжваеннай Польшчы, але і па паступоваму адыходжанню ідэалогіі пострэвалюцыйнай роўнасці і дэмакратызму. Звычайна, рэвалюцыйныя змены нараджаюць калі не контррэвалюцыйны, дык кансэрватыўны рух. У выпадку беларуска-польскіх адносін гэта перш за ўсе павінна было тычыцца менавіта палітычнага прадстаўніцтва беларусаў у новай польскай дзяржаве. Паступовае знікненне іх з палітычнага жыцця ў парламенце і ўрадзе можна ўспрыняць як факт адыходу ад тых рэвалюцыйных змен, якія адбыліся на пачатку стагоддзя.

Аналіз польскай нацыянальнай палітыкі канцэнтруе ў сябе пэўную частку тых адмоўных з'яў, якія сустракаюцца паміж любымі суседнімі народамі. Тыповы крытычны аналіз недахопаў суседняга народу, які ў любым выпадку прысутнічае на бытавым і фальклорным узроўні, павінен улічвацца і не перашкаджаць аб'ектыўнаму аналізу гэтых адносін. Развіццё сітуацыі ў накірунку аналізу дробных узаемных зняваг контрпрадуктыўна.

СОДЕРЖАНИЕ

Пленарное заседание 3

Вечорко Г.Ф. Образовательные проекты Республики Беларусь: цели и задачи воспитания 3

Крюков В.М. Посылки генезиса ориентационных механизмов социокультурного развития 4

Ливенский В.М. Механизм прогрессивного развития сельскохозяйственного производства в пострадавших от аварии на ЧАЭС районах 7

Мальцевич В.М., Мальцевич Н.В. Применение корреляционных моделей при оценке эффективности использования ресурсов сельскохозяйственных предприятий 9

Филипенко В.С. Региональный аспект социально-экономического развития Республики Беларусь 12

Янюк Э. Возможности органов местного самоуправления по формированию инвестиционной привлекательности Беларуси 14

Секция 1. **Государственное регулирование социально-экономического развития Республики Беларусь** 16

Горбацкий С.И. Проблемы инвестиционного кредитования в Республике Беларусь и их решение 16

Ефремова С.В. Рециклинг как эффективная стратегия управления отходами 17

Иокша Д.М. перспективы, проблемы становления и развития налогового учета в Республике Беларусь на современном этапе 18

Козаченко Л.Д. Проблемы управления предприятием в условиях инфляции 20

Паршутич О.А. Направления региональной инвестиционной политики 21

Печень В.С. Внешнеторговая деятельность Республики Беларусь и ее перспективы 22

Познякевич В.Н. Некоторые аспекты формирования учетной политики 24

Семиренко Е.П. Льготное кредитование жилищного строительства и его эффективность 26

Семиренко Е.П., Дорох Ю.В. Привлечение иностранных кредитных линий для финансирования инвестиционных проектов 28

Сергеюк В.С. Россия и Беларусь: значение и перспективы социально-экономической интеграции 31

Фетисова Т.В. Особенности организации финансовых отношений в жилищном хозяйстве Республики Беларусь 32

Секция 2. **Социально-экономическое развитие и стабилизация регионов Республики Беларусь** 34

Вертай С.П. Организационная культура как инструмент внутренней интеграции и внешней адаптации предприятий 34

Володько О.В., Михолап М.Н. Стратегия социально-экономического развития Полесского региона 36

Давыдова Н.Л. Формирование процентных ставок по банковским депозитам 38

Давыдова Н.Л., Сплошнов С.В. Мультипликатор собственного капитала банка как фактор эффективности 40

Денисевич М.Н. Заработная плата и ее динамика на предприятиях Белорусского Полесья 42

Залога Т.П. Тенденции в распределении доходов 44

Зборина И.М. Совершенствование методов оценки уровня качества продукции 45

Зглюй Т.В. Эффективное использование трудовых ресурсов 47

Киндрук Л.Ф., Зглюй Т.В. Влияние изменения производительности труда на результат производственно-хозяйственной деятельности предприятия....... 49

Кисель И.А. Оценка налоговой нагрузки на предприятие в системе налогового менеджмента 50

Кисель И.В. Оценка кредитоспособности заемщиков 52

Клещева С.А. Анализ конкурентных преимуществ Брестской области 54

Кондратьева Е.А. Амортизационные фонды воспроизводства: назначение и перспективы развития 56

Кузнецова И.А. Реформирование деятельности предприятий розничной торговли на основе применения принципов мерчандайзинга 57

Кузьменок З.И. Значение малого предпринимательства в развитии регионов 59

Купрейчик Д.В. Оценка эффективности функционирования капитала с использованием денежных потоков 61

Мисюта А.В. Оценка выбора медиасредств мебели 63

Сплошнов С.В. Развитие методов оценки рентабельности банка 65

Филипенко В.С., Околович Т.М. Определение эффективности производства с использованием рыночных категорий 67

Якимченко С.Л. Критерии эффективности управления корпоративной собственностью 70

Секция 3. **Развитие агропромышленного комплекса Полесского региона в условиях перехода к рыночной экономике** 72

Веренич А.Ф., Колосов Г.В. Выживаемость многолетних трав при разных сроках и режимах затопления 72

Копытовских А.В. Ландшафтно-метеорологические условия применения минимальных обработок почвы в Республике Беларусь 74

Коржич В.П. Анализ урожайности зерновых в Пинском районе 76

Кулакова Н.Л. Развитие молочной отрасли на загрязненных радионуклидами территориях Белорусского Полесья 78

Мозоль А. Мониторинг закупок сельскохозяйственной продукции 80

Невдах С.В. Анализ динамики и структуры посевных площадей кормовых культур в Пинском районе 82

Сушко В.И. Тенденции развития экспорта и импорта продовольствия в Республике Беларусь 83

Тонкович В.С. Совершенствование организации субъектов внутренних хозрасчетных отношений в сельскохозяйственных предприятиях 85

Шумак В.В., Немиро В.А. Применение грунтовых вод для выращивания рыбы 87

Секция 4. **Внедрение информационных технологий в повышение эффективности социально-экономического развития Белорусского Полесья** 89

Володько Л.П. Экономическая эффективность методики экспертной оценки качества банковских информационных технологий 89

Глинский О.Ю. Системы управления контентом Интернет-ресурса 91

Дежурко Л.Ф. Статистические оценки рисков финансовых активов 94

Дунько Э.М. Системный подход к построению корпоративной информационной системы высшего учебного заведения 95

Коржич В.П., Коржич В.В. Исследование зависимости накопления растениями радионуклидов с использованием пакета «Статистика» 98

Митянок В.В. Электрореактивный двигатель с улучшенными характеристиками 101

Павлов П.А. Минимальное общее время выполнения распределенных конкурирующих процессов в асинхронном режиме в случае неограниченного параллелизма 103

Сидская О.В. Математическая модель конвейерных вычислений 105

Секция 5. **Социокультурные факторы, приоритеты, ориентиры развития белорусского общества** 107

Ваткевич В.Ю. Семья в социокультурном пространстве общества 107

Гагуа Р.Б., Ноздрин А.А. Некоторые неучтенные находки предметов средневекового вооружения на территории Пинского района 109

Евстафьев В.А. Политическая социализация молодежи в условиях трансформации общества 110

Крюков Д.В. Революция в аспекте исторического развития политического сознания 112

Можейко П.П. Природа европейских ценностей: вперед в прошлое 114

Можейко П.П., Левченко А.Н. Экономика и христианство 116

Радцевич А.В. Отмена смертной казни – первый шаг на пути обеспечения права человека на жизнь 118

Фядзечка С.А. Нацыянальная палітыка міжваеннай Польшчы 119

Шульга М.Л. Девиантная виктимность несовершеннолетних 121

Секция 6. **Тестирование как одна из форм контроля владения иностранным языком** 124

Бутрина Л.В. Тесты: суть, виды и задания 124

Гмир П.В. Тестирование как один из приемов контроля умений и навыков различных видов речевой деятельности по иностранному языку 126

Колесникович Л.И. Тестовый контроль умений и навыков чтения в неязыковом высшем учебном заведении 127

Мартынович В.Г. Проблемные аспекты педагогического тестирования 129

Павлович Т.С. Тестирование как способ интенсификации обучения иностранному языку 131

Пронина Н.М. Компьютерное тестирование при обучении деловому письму 132

Селюжицкая Л.Н. Порядок разработки тестов и проверка их качества 134

Семенюк Ж.П. Использование квиза при работе с аутентичными текстами . 136

Хмель О.А. Проблемы создания и эффективность использования компьютерных тестов в обучении иностранному языку 137

Юш Г.В. Тестовый контроль навыков аудирования как средство для развития самоконтроля 139